

BLARICUMSE BLAUWVOETGEZELLEN, benaming voor een groep uitgeweken Vlamingen, inzonderheid kunstenaars, te Blaricum na 1918.

Na de wapenstilstand in 1918 weken enkele honderden activisten uit naar Nederland (activisme). Onder hen waren verscheidene kunstenaars. Martha en Jozef Cantré vestigden zich te Blaricum, aan de Vliegweg, in huize Henriëtte. Gustaaf en Gusta de Smet, die de hele duur van de oorlog in Nederland verbleven, verhuisden ook daarheen, weldra gevolgd door Albert Daenens, Frits van den Berghe en Stella van de Wiele. In de tuin stond een houten loods, weldra verbouwd tot atelier en door Van den Berghe De Blauwvoet gedoopt. Vandaar dat Daenens later, wanneer hij het over deze bewogen tijd had, sprak over de Blaricumse Blauwvoetgezellen. Regelmatige gasten waren onder anderen René de Clercq en zijn gezin, Lucien Brulez en zijn vrouw Fortuna, Juliane Gabriëls, Lieven Duvosel en Victor de Knop.

De Blaricumse Blauwvoetgezellen leefden er tamelijk geïsoleerd van de Nederlanders en waren op elkaar aangewezen. In deze ballingschap cultiveerden zij hun anti-belgicisme. Van den Berghe maakte er het grootse doek *De Uitgewekenen* (196 x 153), nu in het bezit van het Gemeentekrediet van België, een historisch document, waarop we de kunstenaar zelf herkennen, naast De Smet, Brulez en, als centrale figuur, De Clercq. Hij portretteerde er ook Van de Wiele, Gabriëls en Fortuna Brulez. Het ontstaan van het Blaricums expressionistische werk van Van den Berghe, Cantré en De Smet wordt bijna altijd onjuist vroeger gesitueerd dan in 1919.

LITERATUUR: L. Langui, *Frits Van den Berghe. Beschrijvende catalogus van zijn geschilderd oeuvre*, 1966; – id., *Frits van den Berghe. De mens en zijn werk*, 1968; – A. Vanderleenen, 'Frits van den Berghe was tijdens de eerste wereldoorlog ook in België. Korrekties aan een oud verhaal dat onjuist is', in *De Standaard* (8 augustus 1968); – A. Venema, *De ballingen, 1914-1921. Frits van den Berghe, Gustaaf de Smet en Rik Wouters in Nederland*, 1979; – K. Hulpiau, *René de Clercq (1877-1932): een monografie*, 1986; – P. Boyens, *Gust. De Smet: kroniek, kunst-historische analyse*, 1989; – M. van der Heide (ed.), *Dagboek 1917-1920*, A.F.Pieck. *Herinneringen aan René de CLercq*, Betty Pieck, 1993.

ALBERT VANDERLEENEN* EN LUC VANDEWEYER